

PAV-1601100101051602 Seat No. _____

B. A. (Sem. V) (CBCS) (W.E.F.-2016) Examination

October / November – 2018

Sanskrit : Paper-16

(Sanskrit Vyakaran) (Op.)

(Common paper for 2015-16)

(New Course)

Time : 2½ Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના/Instruction :

જમણી બાજુ દર્શાવેલ અંક ગુણ દર્શાવે છે.

Figures to the right indicate marks.

- ૧ દ્વિતીયા વિભક્તિના ઉપયોગો ઉદાહરણ આપી સમજાવો. ૧૪
1 Explain the use of 'द्वितीया' by giving illustration. 14

અથવા/OR

- ૧ પંચમી વિભક્તિના ઉપયોગો ઉદાહરણ આપી સમજાવો. ૧૪
1 Explain the use of 'पञ्चमी' by giving illustration 14

- ૨ નીચે આપેલા રૂપો ઓળખાવો : (કોઈપણ સાત) ૧૪
2 Recognise the following grammatical forms : (any seven) 14

रामाय, रामात्, भानवे, भानवः, कविम्, कविभिः, पितुः, पितृभ्यः, नद्योः, नदीभ्याम्,
वधूः, वध्वाम्, वारीणाम्, वारिषु ।

- ૩ નીચે આપેલા રૂપો ઓળખાવો : (કોઈપણ સાત) ૧૪
3 Recognise the following grammatical forms : (any seven) 14

लिखतः, अमुञ्चामहि, अक्षियन्, क्षियध्वे, सृजामि, विशति, अलिखत, चलन्ति,
लभसे, हसथः, अवहन्त, वहेथे, अलभावहि, अवदताम् ।

૪ (અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ એકનો અનુવાદ કરો : ૭

4 (A) Translate any **one** of the following : 7

(૧) ન કેવલં ભારતવર્ષે કિન્તુ સમગ્રેવિશ્વે વિદ્વજ્જનૈઃ સ્વીકૃતં યત્સર્વસાહિત્યેષુ સંસ્કૃતં શ્રેષ્ઠરત્નમિતિ । વ્યાકરણધ્વનિશાસ્ત્ર દૃષ્ટ્યાકોમ્પ્યુટર વિજ્ઞાનદૃષ્ટ્યાપિ વા વિશ્વસ્ય કાપિ ભાષા સંસ્કૃતવત્ ઉન્નતા નાસ્તિ । સંસ્કૃતભાષાયાઃ પ્રાચીનાઃ અતિ ઉચ્ચકોટિકાશ્ચ રચનાઃ સ્વીયે ગુણે સ્વીયોત્કર્ષસ્ય સ્વરૂપે પ્રાચુર્યે ચ, શક્તિશાલિની મૌલિકત્વે ઓજસિ સૌન્દર્યે ચ સારસત્વે કૌશલે રચનાશિલ્પે ચ વાક્યશક્તેઃ વૈભવે ઔચિત્યે આકર્ષણે ચ, સ્વભાવનાક્ષેત્રસ્ય ઔદાત્યે વૈશાલ્યે ચ વિશ્વસ્ય મહાવાડ્મયેષુ અતિસ્પષ્ટતયા અગ્રપદ્મકૃતૌ વિરાજન્તે ।

(૨) પરમેશ્વરેણ જગતિ સમુત્પાદિતેષુ સર્વદ્રવ્યેષુ વિદ્યૈવ સર્વશ્રેષ્ઠ દ્રવ્યમ્ । વિદ્યાવિહીનઃ માનવઃ મૂર્ખઃ કથ્યતે । જ્ઞાનેન વિના યથા પશુઃ ધર્માધર્મવિચાર કર્તુ ન શક્નોતિ તથૈવ માનવોઽપિ વિદ્યા વિના પાપપુણ્યયોઃ કર્તવ્યાકર્તવ્યોવિચારં કર્તુ ન શક્નોતિ । કિં નામ તદ્વસ્તુ યદ્વિદ્યયા ન સાધ્યતે ? અત એવ વિદ્યા ધનસ્ય સર્વેતરધનેભ્યઃ પ્રધાનોક્તા કવિભિઃ । વિદ્યૈવ કાલિદાસઃ ભવભૂતિઃ, બાણપ્રભૃતયઃ મહાકવયઃ અમરત્વં પ્રાપ્તનુવન્ ।

(બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ એકનો સંસ્કૃતમાં અનુવાદ કરો : ૭

(B) Translate any **one** of the following in to Sanskrit : 7

(૧) સફળતા માટે આપણે બીજા પર અવલંબન ન કરવું જોઈએ. અવલંબન એ ગુલામીનું બીજું નામ છે. બીજાના દાન પર જીવનારાઓને સ્વમાન હોતું નથી. માત્ર જાતમહેનત જ આપણામાં આત્મવિશ્વાસ સર્જે છે. અને વ્યક્તિત્વને વિકસાવે છે. જાતમહેનત ચારિત્ર્યનું નિર્માણ કરે છે. તે મુશ્કેલીઓનો સામનો કરવા માટે હૃદયને બળ આપે છે. માત્ર પ્રમાદી લોકો ને જ સફળતા એક આશ્ચર્ય તરીકે મળતી હોય છે.

(1) We should not depend on others for success. Dependence is an another name of slavery. Those who live on the charity of others have no self-respect. Only self-help creates confidence in us and develops our personality. Self-help builds our character. It gives us strength to heart to face the difficulties. Only to idlers success comes as a surprise.

(૨) ભારત મારો દેશ છે. બધા ભારતીયો મારા ભાઈ બહેન છે. હું મારા દેશને ચાહું છું. તેના સમૃદ્ધ તથા વૈવિધ્યપૂર્ણ સંસ્કારનો હું ગર્વ અનુભવું છું. હું સર્વદા તેને અનુસરવા પ્રયત્નશીલ બનીશ. હું મારા માતા-પિતા, શિક્ષકો અને પૂજનીયો તરફ આદર્શ પ્રદર્શિત કરીશ. હું મારા દેશને નિષ્ઠાપૂર્વક ચાહું છું. તેના કલ્યાણને મારું લક્ષ્ય બનાવીશ.

(2) India is my country. All Indian are my brothers and sisters. I love my country and I am proud of its rich and varied heritage. I shall always strive to be worthy of it. I shall respect my parents, teachers and all my elders and treat very one with courtesy. I pledge my devotion to my country and its people. My happiness lies in their well being and prosperity.

૫ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પર ટૂંકનોંધ લખો : ૧૪

5 Write short notes on any **two** of the following : 14

(૧) લેટ્ - લકાર: ।

(૨) સ્વરસન્ધિ: ।

(૩) ચ્વિરૂપ: ।

(૪) દ્વન્દ્વસમાસ: ।